

Internetes keresőrendszerek használata (kulcsszavas-, tematikuskeresés, gyakorlati példa)

Az Internet „információs óceán” - mondják -, amin „szörfölni” szoktunk, aztán jól el is süllyedünk benne. Miért? Mert a hatalmas tömegű információ között eligazodni valóban nem egyszerű feladat. Az Interneten elérhető információ mennyisége majdhogynem korlátlan, növekedése egyelőre folyamatos és megállíthatatlannak tűnő, mérete csak becsülhető. A tartalmi színvonal ugyancsak kérdéses, ma még különösebb kontroll nélkül bárki bármilyen tartalmú információt megjelentethet. A fentebb idézett aggodalmak egy része éppen ebből a tényből származik. További gond a felkerülő dokumentumok rendezetlensége, azaz úgy néz ki, mint-ha irgalmatlan nagy termekben mennyezetig érő, roskadásig pakolt polcokon mindenféle rend nélkül sorakozó könyvek közül kellene kiválasztanunk azt, amire szükségünk van. Tehát az Internet jelenlegi állapotában a legkevésbé sem hasonlít a könyvtárra, azaz nem alkalmas az információk rendszerezett tárolására és visszakeresésére. Ha a weboldalak fejlesztői, készítői még a kezdet kezdetén beépítettek volna olyan elemet, amely az oldal tartalmi azonosítását, esetleg tárgyszavazását szolgálta volna, most lényegesen könnyebb helyzetben lennénk.

A keresőrendszer feladata az, hogy segítségével ebből a szinte korlátlan mennyiségű információtömegből azt válasszuk ki, amire szükségünk van, azaz minél rövidebb idő alatt kapjunk releváns találatot. Az Interneten számos keresőrendszer közül választhatunk, saját gyakorlatunkban derül ki, hogy melyiket fogjuk gyakran használni, használtatni. Célszerű egy kereséshez több keresőrendszer szolgáltatását is igénybe venni, mert nem ugyanazokat az oldalakat nézik át. Összegyűjtve megtaláljuk őket egy-egy portálon, könyvtári vagy más intézményi honlapon, külön csoportosítva a magyar és az idegen (angol) nyelvűeket. Az angol nyelvűek a régebbi fejlesztésűek, általában nagyobb adatbázissal rendelkezők. Kitűnő keresőgyűjteményt találhatunk a Magyar Elektronikus Könyvtár oldalán: <http://www.mek.iif.hu/porta/virtual/indexek/www/>

Működésük alapján csoportosítjuk őket: a **szabadszavas, tematikus** keresőrendszerek és **metakeresők**. Meg kell azonban jegyezni, hogy nincs éles határvonal, a nagyobb keresőrendszerek a szabadszavas és a tematikus keresést is nyújtják a felhasználóknak.

Szabadszavas keresőrendszerek

A szabadszavas keresőrendszerek a weboldalakon található szavakat adatbázisba rendezik, indexelik a címeteket, alcímeteket, a HTML kódban elhelyezett nem látható jelöléseket

(metateg), vagy éppen a 10-nél többször előforduló szavakat. Adatbázisát folyamatosan frissítik. Ezek a programok vagy automatikusan figyelik az Internetet, s így találják meg az új oldalakat, vagy a weblap készítője értesíti őket. A programok az egyes lapokat rangsorolva jelenítik meg, de hogy milyen sorrendben, azaz hogy melyik lapot tartják fontosabbnak, az keresőrendszerenként változó.

Általában négy faktor befolyásolja egy dokumentum fontosságát: a **kulcsszavak sorrendje; a kulcsszó előfordulási gyakorisága a dokumentumban; a kulcsszó előfordulása a címben; ritka kulcsszavak**. A weblapok készítői, akiknek az az érdeke, hogy lapjuk minél előkelőbb helyet foglaljon el, ezen faktorok ismeretében tudják befolyásolni a találati listát. A szabadszavas keresők jellemzésére a pontosságot, a találati arányt és a lefedettséget használják.

A kívánt információ megszerzésekor nagyon sok időt takaríthatunk meg a jól megfogalmazott, pontos keresőkérdéssel, különben sok olyan oldalt kapunk, amelynek semmi köze a kérdésünkhöz, azaz a találat nem lesz releváns. A legtöbb keresőrendszer felajánlja az egyszerű vagy összetett keresést, illetve különféle operátorok használatát. Mivel szinte mindegyik más és más, érdemes tanulmányozni a kezelési útmutatókat, helpeket.

A keresés eredményeképpen a hipertext formában látható linken kívül általában megjelenik az oldal címe és első néhány sora, valamint egy százalékban megadott érték, amellyel azt kívánják megadni, ahogy az oldalra mennyire jellemző a keresett szó vagy kifejezés.

Igen jó paraméterekkel rendelkezik a szabadszavas keresők közül a magyar **Vizsla**: <http://vizsla.origo.hu>, és a professzinális szintre fejlesztett **Google**: <http://www.google.com> (google.hu). Érdekességük, hogy mindkettő rendelkezik katalógussal is, azaz tematikus keresőrendszerként is használhatók.

A Google-keresés alapjai: Alapvető súgó a kereséshez

A keresés egyszerű: írja be a keresőmezőbe, ami eszébe jut, nyomja meg az **Enter** billentyűt, vagy kattintson a **Keresés** gombra, és a Google megkeresi az interneten a kereséshez kapcsolódó tartalmat.

Legtöbbször egy egyszerű lekérdezéssel (a keresett szó vagy kifejezés) pontosan megtalálhatja, amit keres. Az alábbi ötletek segítségével azonban a legtöbbet hozhatja ki a keresésekből. Az egész cikkben szögletes zárójellel ([ ]) jelezzük a keresési lekérdezést, így a [fekete-fehér] egy lekérdezést jelent, míg a [fekete] és [fehér] két külön lekérdezés.

Néhány alapvető tény

- Minden szó számít. A lekérdezésben szereplő összes szót felhasználja a rendszer.
- A keresésnél soha nem számítanak a kis- és nagybetűk. A [wellness hétvége sopron] formában történő keresés így azonos a [Wellness hétvége Sopron]szavakat tartalmazó lekérdezéssel.
- A rendszer általában nem veszi figyelembe a központosításhoz használatos írásjeleket, ideértve a @#\$%^&*()=+[]\ szimbólumokat és egyéb különleges karaktereket.

Annak érdekében, hogy a Google-keresések a legrelevánsabb találatokat eredményezzék, a fenti szabályok alól néhány [kivétel](#) van érvényben.

Ötletek a hatékonyabb kereséshez

- **Ne bonyolítsa túl.** Ha egy konkrét céget keres, egyszerűen írja be a nevét, illetve a nevének azon részét, amelyre emlékszik. Ha egy bizonyos fogalmat, helyet vagy terméket keres, kezdje a nevével. Ha egy pizzériát keres, egyszerűen írja be a pizza szót és a városa nevét vagy irányítószámát. A legtöbb lekérdezéshez nincs szükség bonyolult operátorokra vagy bonyolult mondat szerkesztésre. Az egyszerűség a legjobb megoldás.
- **Gondoljon arra, hogy a keresett oldal hogyan lehet megírva.** A keresőmotor nem emberi lény, hanem egy olyan program, amely az Ön által megadott szavakat összehasonlítja az internetes oldalakkal. **Olyan szavakat használjon, amelyek a legnagyobb valószínűséggel megtalálhatók az adott oldalon.** Például a [fáj a fejem]mondat helyett inkább azt írja be, hogy [fejfájás], mivel egy egészségügyi oldalon ez a kifejezés fog szerepelni. A [Melyik országban tartják a denevérről, hogy szerencsét hoz?] kérdés világosan érthető egy ember számára, azonban valószínűleg nem ezeket a szavakat tartalmazza az a dokumentum, amely választ ad a kérdésre. Helyette írja be inkább a [denevér szerencsét hoz] kifejezéseket, vagy akár csupán a [denevér szerencse]szavakat, mivel valószínűleg ezek fognak szerepelni a megfelelő oldalon.
- **A lehető legkevesebb kifejezéssel írja le, amit keres.** A lekérdezésben szereplő mindegyik szó rendeltetése a keresés további pontosítása. Mivel mindegyik szó számít, minden egyes további szó szűkíti a találatok körét. Ha túlságosan leszűkíti a keresést, akkor számos hasznos információt elmulaszt. A keresés minél kevesebb kulcsszóval történő megkezdésének elsődleges előnye az, hogy ha nem találja, amit keres, akkor a találatok valószínűleg jól fogják jelezni azt, hogy milyen további szavak szükségesek a találatok finomításához a következő keresés alkalmával. Például az [időjárás kaposvár] szavakkal egyszerűen megtalálható a helyi időjárás, és valószínűleg jobb találatokat eredményez, mint a hosszabb [időjárás-jelentés kaposvárott, somogy megyében] lekérdezés.
- **Használjon leíró jellegű szavakat.** Minél egyedibb a szó, annál nagyobb valószínűséggel kap releváns találatokat. A nem igazán leíró jellegű szavakra, mint például a "dokumentum", "webhely", "cég" vagy "infó", rendszerint nincs szükség. Vegye figyelembe azonban azt is, hogy még ha a megfelelő jelentésű szót is írja be, viszont a legtöbb ember nem azt használja, akkor a keresés nem a megfelelő oldalakat

eredményezi. Például a [hírességek csengőhang] lekérdezés pontosabb és konkrétabb, mint a [hírességek hang].

Google **Speciális keresés** [Keresési tippek](#) | [R](#)

Találatok	Tartalmazza a következő szavak mindegyikét : Tartalmazza a következő kifejezést : Tartalmazza a következő szavak egykét : Nem tartalmazza ezeket a szavakat:	____ ____ ____ ____
Szám oldalanként	Oldalanként ennyi jelenjen meg:	10 találat
Nyelv	Keresés a következő nyelven íródott oldalak között:	bármely nyelv
Territória	A következő országban található oldalak közötti keresés:	bármelyik régió
Fájltípus	Kizárólag olyan találatok, amelyek fájlformátuma a következő:	bármilyen formátum
Dátum	Csak azok a weboldalak, amelyek először ekkor voltak láthatók:	bármikor
Előfordulások	Azon találatok megjelenítése, amelyekben a kifejezés előfordul:	az oldalon bárhol
Domain	Kizárólag olyan találatok, amelyek a következő webhelyen vagy domainen találhatóak:	Példa: google.com, .org további információk
Felhasználási jogok	A következő engedélyekkel rendelkező találatok megjelenítése:	bármilyen engedélytípus
Biztonságos Keresés	☒ Nincs szűrés ☐ Szűrés a Biztonságos Kereséssel	

Google keres

Oldalfüggő keresés

Hasonosság alapján	A következő oldalhoz hasonló oldalak keresése:	____ Keresés
Linkek alapján	A következő oldalra hivatkozó oldalak keresése:	Példa: www.google.com/intl/hu/help.html Keresés

©2011 Google

Tematikus keresőrendszerek

Más elven működnek, mint a szabadszavas keresőrendszerek. Általában bejelentéssel bővülnek, a weblapok katalogizálása manuálisan, szakemberek által történik. Ők nézik végig a weblapokat, s különböző szempontok szerint kategorizálják, könyvárakba vagy katalógusokba rendezik őket. A tematikus keresőrendszerek kialakítanak maguknak egy saját osztályozási rendszert a hagyományos osztályozási rendszerek mintájára.

A magyar tematikus keresőrendszerek közül a legismertebb a **Hudir** (<http://www.hudir.hu>), amelyben 18 kategóriában s azok alkategóriáiban kereshetünk. Lehetőség van egy közvetlen szó begépelésével is keresni, s megszabhatjuk, hogy az egész adatbázist kívánjuk-e használni vagy csak az adott kategóriát, alkategóriát.

Külföldiek közül a legnépszerűbb tematikus keresőrendszer a **Yahoo!** (<http://www.yahoo.com>). Két részből áll, az egyik a tematikus kereső, a Yahoo! Directory, a másik a Yahoo!-ról elérhető szolgáltatások világméretű hálózata, a Yahoo! Network. 12 fő témakör található a nyitólapján. A Yahoo!-nak van jól használható szabadszavas keresője is.

Metakeresők

Metakeresőnek nevezzük az olyan keresőszolgáltatásokat, amelyek egyszerre több [indexes](#) vagy [katalógusos](#) kereső [adatbázis](#)ában keresnek, és a találati rangsorokat ezen keresők talátaiból állítják össze. Ennek az ötletnek a legnagyobb jelentősége abban rejlik, hogy az egyes

keresők adatbázisa az internetnek más-más részeit fedi le, így találati listáik is különböző tételeket tartalmaznak. A metakeresők használatával ugyanazt az eredmény érhetjük el, mintha az egyes keresőkben külön-külön végrehajtottuk volna ugyanazt a keresést.

A találatokat saját szempontok szerint sorba rendezve, egységes formátumban és az egyező tételeket kiszűrve jelenítik meg a felhasználónak.

Könnyen belátható, hogy egy metakereső segítségével rengeteg időt takaríthatunk meg: nem kell minden egyes keresővel elvégeznünk ugyanazt a keresést, és arra sem kell időt pazarolnunk, hogy a találatokat könnyen áttekinthető egységes listába rendezzük.

A metakeresők további előnye, hogy sokkal nagyobb biztonsággal tudják eldönteni egy dokumentumról, hogy [releváns](#)-e, mint a különálló keresők, mert míg azok csak saját adataikra támaszkodhatnak, a metakeresők ezeket az adatokat összegyűjtik a többi keresőtől, így összességében látják azokat. A metakeresők saját relevancia értékeiket a többi keresőtől kapott értékek figyelembe vételével alakítják ki, ezáltal olyan relevancia értékeket kapunk tőlük, amelyek többféle szempontrendszer és többféle algoritmus alapján lettek megállapítva.

Természetesen a metakeresők - mivel saját adatbázisuk nincs - csak olyan adatokkal tudnak szolgálni, amilyeneket az általuk használt keresők adatbázisaiból ki tudnak nyerni. Ez persze nem jelent semmi hátrányt, hiszen minden kereső más-más adatokat tárol az egyes weboldalakról, a metakeresők pedig ezeket összesítik, így az általuk szolgáltatott adatok teljesebbek bármely más keresőből származó adatoknál.

A metakeresők óriási hátránya, hogy a [keresőkifejezést](#) olyan formában kell nekik megadni, ami kevés módosítással továbbítható az igénybe vett keresőszolgáltatásokhoz. Ez azt jelenti, hogy az egyes keresők speciális, egyedi képességeit a metakeresőkkel nem tudjuk kihasználni.

A metakeresők - a többi keresőhöz hasonlóan - nyújthatnak további, a keresést támogató szolgáltatásokat, mint amilyen például a szinonimaszótár vagy a keresőszavak felajánlása.

Ariadnet

www.ariadnet.hu

Magyar metakereső. Elsősorban magyar keresőszolgáltatások adatbázisaiban képes kutatni. Külföldi metakeresők erre nem képesek.

A következő magyar nyelvű keresőket ismeri:

- Heuréka - www.heureka.hu
- OK - www.origo.hu
- Index kereső - index.index.hu
- Hudir - www.hudir.hu
- Wahoo - www.wahoo.hu
- Magyar Címtár - www.prim.hu/maci
- Hírkereső - www.hirkereso.hu
- Hálóvilág - halovilag.korridor.hu
- Sharelook - www.sharelook.hu
- Goliat - www.goliat.hu
- Startlap - www.startlap.hu
- Magyar Honlap Katalógus - mhk.is.hu

Külföldi keresők:

- WebCrawler - www.webcrawler.com
- Northern Light - www.northernlight.com
- Metacrawler - www.metacrawler.com
- Metager - meta.rzrn.uni-hannover.de

Clusty

www.clusty.com

A Clusty nagy nemzetközi keresőket használ eredményei forrásául. Legnagyobb újítása, hogy a találatokat csoportosítva, ún. klaszterekben (vagy cluster-ekben) jeleníti meg. A csoportosítást téma, forrás és [URL](#) szerint végezhetjük. Ez lehetőséget ad arra, hogy sok találatot adó keresések eredményeit könnyebben átláthatóvá tegyük.

A Clusty kihasználja a forráskeresők speciális lehetőségeit is, így például lehet vele képeket, állást, híreket, időjárási adatokat célzottan keresni.

Egy másik jó ötlet a Clusty-ban, hogy a Wikipedia szócikkeiben is keres, ha pedig a keresett kifejezéssel egyező címszót is talál, azt a találati listában külön jelzi.

Forrásként használt keresőprogramok:

- Ask - www.ask.com
- Gigablast - www.gigablast.com
- Live Search - www.live.com
- NY Times - www.nytimes.com
- Open Directory - www.dmoz.org
- Shopzilla - www.shopzilla.com
- Wikipedia - en.wikipedia.org